

ת"פ 21739/09/14 - מדינת ישראל נגד ש ב

בית משפט השלום בבאר שבע

16 דצמבר 2014

ת"פ 21739-09-14 מדינת ישראל נ' ב (עציר) ואח'

בפני כב' השופט דניאל בן טולילה
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד
נגד
הנאשם
ש ב (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד שי פלד

[פרוטוקול הושמט]

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש.

על פי המתואר בכתב אישום המתוקן ביום 4.9.14 איים ד ב ש (נאשם 2 בכתב האישום המקורי) על אחיינו (להלן: "המתלונן") בפגיעה שלא כדין בגופו בכך שבשיחה טלפונית שאל אותו מדוע הוא מתווכח ורב עם אחיו, נאשם 1, וכן מסר כי בסוף יאמר לו שייתן לו אחת בצוואר. לאחר מכן, תקף נאשם 1 את המתלונן בכך שבעת שהלה שכב בסלון הבית, ניגש אליו וחבט בו במכות אגרופי ובעקבות התנהגות זו נגרמו למתלונן חבלות המתבטאות בהמטומות סביב עין שמאלית, דימום מהנחיריים וכן שבר בלמינה פפירצאה משמאל ונפיחות של השריר. יצוין כי בעקבות כל אלה נזקק המתלונן לטיפול רפואי בבי"ח סורוקה. בהסדר הטיעון בו הודה הנאשם לא הייתה הסכמה עונשית ובטרם נשמעו הטיעונים לעונש, הלה נשלח לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן.

תסקיר שירות המבחן

מתסקיר שירות המבחן עולה כי עסקינן בנאשם כבן 19, רווק, אשר בטרם המעצר בתגורר עם אחיו ואמו בבאר שבע. הנאשם מסר כי עובר למעצר שהה מספר חודשים במרכז טיפולי "קשב לנוער".

אשר למשפחת מוצאו- זו מונה אם אלמנה ו-6 ילדים. אביו של הנאשם נפטר בשנת 2006 מדום לב פתאומי. מצוין כי המשפחה מוכרת לגורמי הרווחה מזה שנים רבות כל רקע בעיות ביחסים בין ההורים, בעיות בתפקוד האם, קושי בגידול הילדים ומצוקה כלכלית קשה. האב היווה שימש כדמות הדומיננטית במשפחה, והוא זה אשר דאג לפרנסת המשפחה,

עמוד 1

לחינוך, לטיפול בילדים ולתחזוקת הבית. האם לוקה במוגבלות שכלית ומתקיימת מקצבת המל"ל. נוכח מוגבלות זו האם מתקשה לספק את צרכי ילדיה. עוד מצוין כי אחותו הבכורה של הנאשם לוקה בפיגור שכלי ומתגוררת בהוסטל בירושלים. מדיווח מגרמי הרווחה המתלונן, אשר הינו אחיו של הנאשם, ניסה למלא את מקומו של האב, אך נתקל בקשיים רבים. מצוין כי המתלונן הרבה לשתות אלכוהול ואף הסתבך בפלילים. שירות המבחן התרשם כי המדובר במשפחה מורכבת אשר מותו של האב הוביל לזעזוע נוסף בבני המשפחה.

מהמידע שמצוי בשירות המבחן עולה כי בשנת 2007 רמת התפקוד הקונטיביבית אובחנה כנמוכה וכן אובחנה לקות למידה מורכבת. בעקבות מעורבות באירועים חריגים הופנה על עו"ס במסגרת צו קטין נזקק למסגרת עוגן הקהילתי בב"ש. בעקבות התנהגות מסוכנת הופנה לאבחון פסיכיאטרי ואושפז למשך שנה בב"ח פסיכיאטרי. הלה אובחן כמי ש"סובל מהפרעה ביפולארית, הפרעת קשב ואימפולסיביות ומרכיבים של פוסט טראומה". בגין הבחנה זו הומלץ על טיפול תרופתי בהתאם. ביום 24.1.10 נקלט הנאשם בפנימיית "עדנים" בב"ש וכעבור כשבועיים ברח מהמסגרת ואושפז שוב בב"ח פסיכיאטרי. לאחר מכן נעשו עוד מספר ניסיונות לשלבו במסגרות נוספות, ללא הצלחה, ונוכח סירובו ליטול טיפול תרופתי לא שולב במסגרת "מרכז יום". בספטמבר 2012 הסתיים צו הנזקקות של הנאשם.

באשר לשימוש בחומרים משנה תודעה- הנאשם מסר כי החל מגיל 15 צורך סמים מסוג חשיש ונייס גיא. הלה שיתף כי לפני מספר חודשים פנה מיוזמתו למרכז "קשב לנוער" וכי מזה כחצי שנה אינו צורך סמים ואלכוהול וכן אינו נוטל טיפול תרופתי. גורמי הטיפול בב"קשב לנוער" מסרו כי הנאשם היה בקשר עמם החל מחודש יוני 2014 ועד מעצרו. אלו תיארו שיתוף פעולה עמם וכן ציינו כי הנאשם התאמץ לעמוד בכל הכללים ולמעשה הטיפול נקטע בעקבות מעצרו.

בנוגע לעבירות נשוא כתב האישום- הנאשם מודה בביצוען ומציין כי עסקינן באלימות הדדית שבה גם המתלונן נקט כלפיו באלימות פיזית, וזאת בהיותו תחת השפעת סמים. הלה תיאר קשר מורכב עם אחיו אשר לטענתו הוא זה אשר הוביל את אשפוזו בב"ח הפסיכיאטרי והשפיע על גורמי הטיפול. עוד ציין כי המתלונן מתגורר בבית אמו וכי הוא אינו מרגיש רצוי שם. שירות המבחן התרשם כי במצבים של קונפליקטים משפחתיים הנאשם עלול להגיב באופן תוקפני.

המתלונן ציין בשיחתו עם שירות המבחן כי מגיל צעיר התגלו בעיות בתפקודו של הנאשם וכי זה אושפז במחלקה הפסיכיאטרית ובמוסדות שונים. הלה תיאר מצבי רוח משתנים אצל הנאשם ותיאר התנהגות תוקפנית. כמו כן, הלה ציין כי הוא נמנע מלדבר עמו וכי הוא חושש מהתנהגותו במצבים מסוימים וחושש כי יפגע באמם.

שירות המבחן בהערכת הסיכון לעבריינות אל מול הסיכוי לשיקום, מונה, מן העבר האחד, את גורמי הסיכון, בכללם, גילו הצעיר של הנאשם, עבר פלילי שאינו מכביד, שיתוף פעולה עם המרכז הטיפולי "קשב לנוער" וכן התרשמותם החיובית של גורמי הטיפול מיוזמתו להשתלב במקום. מן העבר השני, מונה את גורמי הסיכון - היעדר מעטפת משפחתית תומכת, נטייה לאימפולסיביות ובעל יכולת מצוצמת לוויסות עצמי, נסיונות רבים במסגרות מגוונות אשר לא צלחו, חוסר יציבות במצב הנפשי, העדר נטילת תרופות, קושי בהצבת גבולות פנימיים וחיצוניים וכן דפוס של שימוש לרעה בחומרים משנה תודעה.

שירות המבחן מציין כי נבחנה אפשרות לשחרר את הנאשם לחלופה טיפולית ב"קהילת הדרך", אולם, הועלה קושי

בתשלום הראשוני ע"ס 1,500 ₪. שירות המבחן ניסה למצוא פתרון לכך, אך הנאשם לאחר מכן הודיע להם כי אינו מעוניין להשתלב בקהילה וברצונו לסיים את ההליכים המשפטיים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו בשל דיו להשתלב בקהילה הטיפולית וכי הינו דל כוחות להתגייסות להליך מסוג זה. בסופם של הדברים המליץ שירות המבחן להסתפק בימי מעצרו, לצד מאסר מותנה והתחייבות כספית להימנע מעבירות עתידיות.

טיעוני הצדדים

במהלך הדיון שנערך בפניי ביום 2.12.14 הפנתה ב"כ המאשימה לחומרת המעשים המיוחסים לנאשם ובהם הודה והורשע. כך גם הפנתה לתעודה הרפואית ולתמונות המתעדות את החבלות שנגרמו לאחיו של הנאשם בעקבות מעשים אלו. בהתאם לתיקון 113, הפנתה לערכים המוגנים בהם פגע הנאשם במעשיו. אשר למתחם ענישה הולם - עתרה למתחם הנע בין מאסר קצר ועד 18 חודשי מאסר בפועל. בתוך גדר המתחם ציינה כי יש ליתן הדעת כי הגם ועסקינן בנאשם צעיר כבן 19, אין זו הסתבכותו הראשונה עם החוק. ביחס לתסקיר הפנתה לכך שלמעט הטיפול האחרון במרכז קשב לנוער אשר נגדע בעקבות המעצר בתיק זה, כל יתר הנסיונות לטיפול כשלו. לדבריה, עצם העובדה כי הנאשם אינו מעוניין להשתלב בקהילה טיפולית מלמדת על המסוכנות הנשקפת ממנו. עוד הפנתה לעמדת המתלונן אשר מציין כי הוא חושש מפני הנאשם וכן חושש כי יפגע באמם. זו סבורה כי בנסיבות אלו לא מתקיימים שיקולי שיקום אשר בגינן יש לסטות ממתחם הענישה. נוכח דבריה עתרה לעונש מאסר בפועל ברף העליון של המתחם, וזאת לצד מאסר מותנה, התחייבות ופיצוי למתלונן.

מנגד, ב"כ הנאשם בתחילת דבריו הפנה לכך שאין המדובר באירוע "חד צדדי" שבו הנאשם מכה את אחיו אלא כי אם באירוע שבו התלהטו הרוחות והשניים תקפו איש את רעהו. מעבר לכך הפנה לכך שעסקינן בנאשם צעיר אשר לא מזמן חצה את קו הבגירות. הלה ציין כי מהתסקיר עולה כי בטרם מעצרו פנה הנאשם מיוזמתו למרכז "קשב לנוער" וזאת במטרה לשקם את חייו. שם עבר הנאשם תהליך אינטנסיבי אשר לווה על ידי עו"ס שניסתה לסייע גם בהליך דנן. זאת ועוד, זה הפנה לנתוני האישיים המורכבים ולנסיבות חייו הקשות, כמפורט בתסקיר.

ביחס למתלונן- ציין כי אין המדובר בקורבן נחות וחלש. נהפוך הוא- המדובר באחיו הגדול של הנאשם אשר כפי שעולה במרומוז מן מהתסקיר, הנאשם אף הוא סבל מנחת זרועו. בהקשר לכך, ציין גם כי למתלונן עבר פלילי בתחום האלימות. אשר לעברו הפלילי של הנאשם הפנה לכך שהרשעותיו הינן מתחום הרכוש אשר בוצעו בהיותו קטין ולפיכך אין ליתן להם משקל. הלה סבור כי בתיק זה קיימים שיקולי שיקום שיש לקחתם בחשבון בגזירת הדין. זה ציין כי סירובו של להשתלב בקהילת הדרך נבע מכך שהלה מודע לכך שכוחותיו מוגבלים בקהילה טיפולית סגורה ולכן אינו נרתם לתוכנית טיפול אשר אינו מסוגל לעמוד בה. בנסיבות אלו, סבור ב"כ הנאשם כי ניתן להסתפק בימי המעצר וזאת לצד הטלת מאסר צופה פני עתיד. ביחס לרכיב הפיצוי - ציין כי לא נהוג להטיל עיצומים כספיים כאשר הקורבן הוא בן משפחה, ושנית, ביקש לקחת בחשבון את היכולת הכלכלית המוגבלת של הנאשם.

הנאשם ביקש להוסיף על דברי בא כוחו והביע חרטה על מעשיו. הלה ציין כי נוכח מעשיו הוא מתבייש לחזור לבית אמו. זה הוסיף כי מעוניין לצאת לדרך חדשה ולאחר השחרור יפנה למרכז "קשב לנוער" ובמקביל יחפש עבודה בשעות הערב.

דין והכרעה

על פי סעיף 40ג (א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב **"בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה"**.

בעבירות התקיפה פגע הנאשם בערכים החברתיים של הגנה על שלומו ובטחונו של הפרט. לא אחת התריעו בתי המשפט כי יש למגר את תופעת הבריונות המצויה ברחובות על ידי ענישה הולמת. על שיקוליי ההרתעה שעל בית המשפט לשקול בעבירות אלו אפנה לע"פ 4330/12 דעאס נ' מדינת ישראל (5.11.2012):

"בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בהרתעה מפני עבירות אלימות שנועדו "לפתור סכסוכים" בכוח הזרוע. דומה כי לא ניתן להתעלם מהתפשטותו של נגע האלימות בארצנו ומההיקף הרב של עבירות מסוג זה המגיעות לפתחם של בתי המשפט. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא כי פתרון סכסוכים ראוי שייעשה על ידי פניה לרשויות החוק ולא על ידי נטילת החוק לידיים."

וראו בעניין זה גם ע"פ 8314/03 רג'אח נ' מדינת ישראל (7.6.05); ע"פ 3277/10 אגבריה נ' מדינת ישראל (2.2.2011); 18534-05-11 מדינת ישראל נ' רונן וקנין (27.11.11).

בדומה לעבירות רבות בחוק העונשין ניתן למצוא קשת רחבה של עונשים החל מעונשים צופה פני עתיד וכלה בעונשים המגיעים לכדי שנה וחצי ואף יותר. לצד האמור לעיל מדיניות הענישה הנהוגה על דרך הכלל בעבירות בהן הורשע הנאשם ובנסיבות דומות נע בין מס' חודשים מאסר בפועל ועד ל-12 חודשי מאסר ואף יותר.

בבואו של היבמ"ש לבחון את מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים יש ליתן הדעת כי ראשיתו של האירוע מתחיל באיום של נאשם 2 כלפי אחיינו המתלונן לפיו נאשם 1 יתן לו "אחת בצוואר". נדמה כי נאשם 2 ידע ידוע היטב מדוע איזכור שמו של נאשם 1 (ולא אחר) חרף היותו קטן מהמתלונן בעשור יכול להוות איום כלפיו. עד מהרה, (ומבלי שהובאו ראיות ישירות לשיחה בין הנאשמים), אותם איומים אכן מתממשים והופכים למציאות עגומה שבה הנאשם בחמת זעם את אחיו הגדול במכות אגרופים נמרצות בפניו, וזאת בהיות המתלונן שרוי בספה וללא כל אפשרות להתגונן. עצם העובדה כי האלימות הופנתה כלפי אחיו של הנאשם אשר גדול ממנו בעשור מצביעה על תעוזה הנאשם והיעדר מורא.

מהתמונות שהוגשו לבית המשפט ומהתיעוד הרפואי עולה כי מעשיו של הנאשם הותירו חותמם על פניו של המתלונן בדמות המטומות מסביב לארובת העין השמאלית וכן נגרם שבר באיזור האף. ב"כ הנאשם ביקש ללמד כי מדובר בעצם מהשבירות שבגוף האדם ומכאן אין ללמוד על עוצמת אלימות גבוהה בהכרח. אין בידי לקבל טיעון זה. עוצמת האלימות נלמדת בראש ובראשונה מעצם הכאת ראשו של אדם ברצף במכות אגרופי. השבר הנו רק אינדקציה אחת לעוצמת האלימות שאף הצריכה טיפול ואישפוז בב"ח סורקה. זאת ועוד, יש ליתן הדעת לכך שהאירוע עלול היה להסתיים עם

תוצאות חמורות נוכח מיקום החבלות בפניו של המתלונן.

ב"כ הנאשם הפנה לכך שהמתלונן עצמו אינו "שה תמים" וכי מהתסקיר עולה כי המדובר במי אשר הפעיל בעבר אלימות כלפי המתלונן. אף אם אקבל נתונים אלו לא מצאתי כי יש בהם כדי להצדיק את התנהגותו הבריונית של הנאשם.. נדמה כי במידה וטענות אלו יזכו לאוזניים כרויות מצד בית המשפט בדמות הקלה בעונש, עלול חלילה לעבור המסר כי ישנם מקרים בהם ניתן לטול את החוק לידיים ולפתור סכסוכים בדרכים אלימות.. עוד בהקשר לכך יצויין כי כתב האישום אינו מצביע על תקיפה קודמת או הדדית מצידו של המתלונן ועל כן לא ניתן במסגרת הטענות לעונש מבלי שהובאו ראיות להעלות נסיבות החותרות תחת המתואר בכתב האישום. בחינת נסיבות ביצוע העבירה מלמדות כי אין המדובר במעשים פרי יוזמה רגעית הן בשל אותו איום מצד ג' שנעשה בסמוך לפני תקיפת המתלונן והן בשים לב ל"שעת הכושר" שנזדמנה לתקוף את המתלונן בהיותו מצוי על הספה.

לאור האמור, ובשים לב לערכים החברתיים שנפגעו, למידת הפגיעה בהם, למדיניות הענישה הנהוגה בעבירות אלו וכן בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, הנני קובע כי מתחם העונש ההולם בגין העבירה אשר ביצע הנאשם נע בין 9 - 20 חודשי מאסר בפועל.

בקביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם יש ליתן הדעת, לקולא, לחרטה ולהודאה של הנאשם, אשר יש בהם כדי לחסוך בזמן שיפוטי יקר, וכן ליתר את העדתו של המתלונן, על כל המשתמע מכך. עוד יש ליתן הדעת לנסיבות חייו הקשות של הנאשם, בכללן, מות אביו אשר נתן אותתיו על כלל בני המשפחה, מחלת אמו, ויחסיו המורכבים עם אחיו.

לנאשם מאופיין במורכבות הנפשית ומדובר במי שחרף גילו אושפז תקופות ממושכות בבי"ח פסיכיאטרי וסבל מדכאון וממחלה בי-פולרית. בצד זאת הנאשם הוא זה שעל פי החומר שהובא לעיונו של בית המשפט נמנע מטיפול תרופתי וממילא לא נטען כי המצב הנפשי הוא זה שעמד בבסיס מעשיו לרבות לא פעולה בקרבה לסייג.

עוד בית המשפט לוקח בחשבון העובדה כי מדובר בנאשם צעיר כבן 19. במצב דברים שכזה למאסרו זה משקל רב יותר מאשר על דרך הכלל. בעניין זה אפנה לע"פ 7781/12 פ' פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.13) בו כב' השו' ג'ובראן פרס יריעה רחבה בנוגע לשיקולי הענישה ביחס לקבוצת "בגירים צעירים" (גילאי 18-21). וכך נקבע בעניין זה:

"לגישתי, יש מקום להתחשב במסגרת שיקולי הענישה בייחודיותה של קבוצת ה"בגירים צעירים". חשוב להבהיר כי אין בקביעתנו זו כדי לקבוע כי בגזירת עונשם של קבוצה זו, יש לשקול שיקולים זהים לאלו של קטינים. יחד עם זאת, על בית המשפט בקובעו את עונשו של "בגיר צעיר" לייחס לגילו משקל משמעותי. במסגרת זאת, עליו לשקול בין היתר את קרבתו לגיל 18, ההשפעה האפשרית של מאסר בפועל על שיקומו ומצבו הנפשי, ובגרותו. הכול כעולה מתסקיר המבחן שיוגש בפניו בטרם גזירת העונש."

מן העבר השני, ולחומרה, יש ליתן הדעת לכך שחרף גילו הצעיר של הנאשם אין המדובר בהסתבכותו הראשונה עם החוק. מגליון הרשעותיו עולה כי לנאשם שני רישומים בגין עבירות של פריצה לרכב בכוונה לגנוב והשני בגין התפרצות לדירת מגורים. לצד האמור, המדובר בעבר שאינו מן המניין וכן המדובר בעבירות אותן ביצע הנאשם בהיותו קטין.

בנסיבות אלו המשקל שיינתן לעבר הפלילי יהיה נמוך.

המתלונן ציין כי הוא חושש מהנאשם ואף חושש כי הנאשם יפגע באמם, דברים אלו יש לבחון גם על רקע האמור בתסקיר ולפיו במקרים של קונפליקטים משפחתיים עלול הנאשם להגיב בתוקפנות. בנסיבות אלו, יש ליתן הדעת גם לשיקולי הרתעת היחיד.

אשר לשיקולי שיקום - לא מצאתי כי יש לתת לרכיב זה משקל נכבד וזאת חרף המכתב שהועבר לעיונו של ביהמ"ש ממרכז "קשב לנוער". הדברים מכוונים בעיקרם לעובדה שהנאשם מבצע את המיוחס לו בהיותו משולב במרכז הטיפול נתון אשר מדבר בעד עצמו ביחס לתועלת שהפיק הנאשם ממסגרת זו. זאת ועוד שירות המבחן סבור כי נוכח מאפייני הנאשם ונוכח הקשר עימו ישנו צורך במסגרת אינטנסיבית טיפולית סגורה. אולם הנאשם פסל אפשרות זו. אלה כאלה הביאו את שירות המבחן להעריך כי הנאשם אינו בשל דיו להשתלב בהליך טיפולי, אינטנסיבי, ארוך טווח.

סוף דבר:

לאחר ששקלתי את השיקולים לחומרה ולקולא, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 10 חודשים מאסר בפועל שימנו מיום מעצרו 5.9.14
- ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שיחרורו שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון.
- ג. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שיחרורו שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.
- ד. 5,000 ₪ התחייבות למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור כל עבירת אלימות. לא תיחתם התחייבות בתוך 14 יום, יהיה על הנאשם לרצות 15 ימים מאסר תמורתה.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט המחוזי .

ניתנה והודעה היום כ"ד כסלו תשע"ה, 16/12/2014 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט